

МЕХАНІЗМ ВИДІЛЕННЯ РЕСУРСІВ ДЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АПК У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Для реалізації диференційованого підходу до застосування способів і розмірів держпідтримки АПК запропоновано механізм виділення бюджетних ресурсів та встановлення пропорцій між джерелами фінансування.

For realization of the differentiated approach to application of ways and the sizes of state support of agrarian and industrial complex the mechanism of allocation of budgetary resources and an establishment of proportions between financing sources is offered.

Ключові слова: механізм державної підтримки, агропромислове виробництво, ресурсний потенціал, фінансова підтримка, бюджетні ресурси.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню проблеми державного фінансування агропромислового комплексу присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених: В.Я. Амвросова, О.В. Васюренко, Г.Ф. Жукова, Й.С. Завадського, О.Г. Малій [2], А.М. Мороза, П.Т. Саблука, Н.Я.Якимчук [5] та ін.

На сьогоднішньому етапі розвитку агропромислового комплексу економіки країни залишається актуальним питання створення ефективного механізму виділення коштів для державної підтримки.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є викладення результатів щодо розробки механізму розрахунку рівнів максимальної держпідтримки по "жовтому кошику" залежно від природнокліматичних умов і рівня економічного розвитку регіонів (районів, муніципалітетів) та встановлення пропорцій між джерелами фінансування.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Дослідження механізму нині діючої системи державного управління агропромисловим виробництвом, яка склалася за часів планової економіки, базується на невдагодженних економічних стосунках підприємств з державою. У процесі реформування й розвитку агропромислового виробництва в цілому по Україні та в її регіонах постають численні проблеми, зумовлені загальним станом розвитку економіки.

Адже розв'язання продовольчої проблеми в Україні та забезпечення продовольчої безпеки держави нерозривно пов'язане з нарощуванням аграрного ресурсного потенціалу. Окреслена проблеми ґрунтується на необхідності комплексного аналізу механізму державної підтримки агропромислового комплексу для виявлення пріоритетних напрямів його розвитку, що згодом можуть стати своєрідним генератором для розвитку окремих галузей і країни загалом.

Процес становлення державної підтримки виробництва й управління нею проходить в агропромисловому комплексі досить складно і не відповідає запитам сучасності. Ось чому важливого значення набувають виявлення та обґрунтування сутності й змісту основоположних механізмів регулювання державної підтримки за їх цільовою спрямованістю, сферами і масштабами впливу. За функціональною спрямованістю і масштабами впливу треба, щоб економічний механізм забезпечував фінансову підтримку сільськогосподарської галузі через розподільні фінансові відносини та ґрунтувався на правових законодавчих актах відповідно до стратегічних і тактичних завдань економічної політики.

РЕЗУЛЬТАТИ

Враховуючи, що в сучасних умовах механізм виділення ресурсів для забезпечення держпідтримки повинен відповідати міжнародним вимогам, особливо зі вступом України у ВТО, а також необхідність забезпечення конкурентосп-

роможності АПК, пропонується дотримуватися наступних положень і рівень держпідтримки за агрегованим показником підтримки (АПП) довести, аналогічно Китаю, до 8,5 % до валового виробництва продукції сільського господарства.

Отже, якщо за базу прийняти середньорічний рівень сільськогосподарського виробництва за останні п'ять років, розглядаючи 2005—2009 рр., то на підтримку сільськогосподарства України припустимо виділяти на реалізацію заходів "жовтого кошику" 3 969,14 млн грн.

У середині країни для реалізації диференційованого підходу до застосування способів і розмірів держпідтримки АПК по регіонах (районах, муніципалітетах) може бути запропонований наступний механізм виділення бюджетних ресурсів залежно від природнокліматичних умов і рівня економічного розвитку.

Спочатку всі регіони України пропонується розділити на три групи з діапазоном між групами 1,0;

1) індустріально розвинені, в яких переважно розвинена промисловість і коефіцієнт співвідношення промислового і сільськогосподарського виробництва (K_{ip}) більше 2, тобто:

$$K_{ip} = \frac{ВП_{ip}}{ВП_{cr}}$$
де K_{ip} — коефіцієнт індустріального розвитку регіону;
 $ВП_{ip}$ — валова промислова продукція за базовий період, грн.;
 $ВП_{cr}$ — валова продукція сільського господарства за базовий період, грн.;

2) регіони з відносно розвиненим сільським господарством, де співвідношення $K_{ip} = 1,0-2,0$;

3) переважно аграрні регіони, де $K_{ip} < 1,0$;

Виходячи із значення K_{ip} і застосовуючи до регіонів України індивідуальний підхід, розглядаючи для цього також інші показники (валовий регіональний продукт на душу населення і так далі), регіони України можна розподілити за рівнем держпідтримки в рамках "жовтого кошика" на:

— індустріально розвинені, де, за аналогією з розвиненими країнами, на підтримку сільського господарства виділяти ресурси відповідно "жовтому кошику" (АПП регіону) у розмірі 5 % до середньорічного виробництва сільськогосподарської продукції;

— регіони з відносно розвиненим сільським господарством, де на підтримку сільського господарства виділяти ресурси відповідно "жовтому кошику" у розмірі 8,5 % до середньорічного виробництва сільськогосподарської продукції;

— аграрні регіони, де на підтримку сільського господарства, аналогічно країнам, що розвиваються, виділяти ресурси у розмірі 10 % до середньорічного виробництва сільськогосподарської продукції.

У табл. 1 наведено розрахунок максимальної суми держпідтримки АПК по "жовтому кошику" по регіонах України за запропонованою методикою.

Для розрахунку базового середньорічного виробництва продукції розглянуто 2005—2009 рр. Виходячи з отри-

Таблиця 1. Визначення рівня державної підтримки по регіонах України*

1	Значення K_{ip}	Номер групи	Рівень АПП, %	Базове середньорічне виробництво продукції сільського господарства 2005–2009рр., млн грн.	Базове середньорічне виробництво промислової продукції, 2005–2009рр., млн грн.	Сума держпідтримки, млн грн.
Україна	8	1	5	79 382,84	692 149,92	3 969,14
Автономна Республіка Крим	2,94	1	5	3 692,58	10 845,10	184,63
Вінницька	1,96	2	8,5	5 635,12	11 038,16	478,98
Волинська	2,48	1	5	2 902,56	7 212,40	145,13
Дніпропетровська	17,35	1	5	5 951,72	103 275,34	297,59
Донецька	26,72	1	5	4 976,34	132 973,28	248,82
Житомирська	2,47	1	5	3 174,46	7 842,92	158,72
Закарпатська	0,91	3	10	5 983,78	5 442,72	598,38
Запорізька	13,87	1	5	3 589,12	49 780,08	179,46
Івано-Франківська	4,30	1	5	2 462,02	10 591,68	123,10
Київська	3,63	1	5	6 405,34	23 245,72	320,27
Кіровоградська	1,56	2	8,5	3 616,40	5 656,18	307,39
Луганська	18,40	1	5	2 833,62	52 142,90	141,68
Львівська	4,13	1	5	4 257,36	17 597,82	212,87
Миколаївська	5,08	1	5	2 919,76	14 882,02	145,99
Одеська	5,01	1	5	4 188,42	20 976,02	209,42
Полтавська	6,58	1	5	5 251,22	34 564,50	262,56
Рівненська	2,79	1	5	2 805,24	7 844,04	140,26
Сумська	4,24	1	5	2 487,76	10 543,22	124,39
Тернопільська	1,35	2	8,5	2 944,12	3 967,00	250,25
Харківська	6,51	1	5	5 275,08	34 358,06	263,75
Херсонська	1,58	2	8,5	3 517,08	5 562,76	298,95
Хмельницька	2,17	1	5	3 847,74	8 335,02	192,39
Черкаська	2,48	1	5	5 490,80	13 614,82	274,54
Чернівецька	1,25	2	8,5	1 959,06	2 455,68	166,52
Чернігівська	2,35	1	5	3 614,18	8 477,20	180,71

* Розраховано автором за даними Держкомстату України.

маних обсягів виробництва, визначена для кожного регіону максимальна сума держпідтримки сільського господарства по заходах "жовтого кошику".

Застосовуючи вказаний метод розподілу сум держпідтримки по регіонах, необхідно не перевищувати встановлену по Україні загальну суму держпідтримки — АПП по "жовтому кошику". Отримана таким чином сума максимально дозволеної держпідтримки сільського господарства по регіонах України для фінансування заходів щодо "жовтого кошику" далі має бути розподілена за джерелами надходження. Враховуючи обмеження як державного (D_0), так і регіональних (P_0), а також місцевих бюджетів (M_0), необхідно фінансування здійснювати комплексно зі всіх трьох вказаних джерел, виходячи із співвідношення:

$$\begin{cases} D_0 + P_0 + M_0 = 100\% \\ D_0 : P_0 : M_0 = 1 : 1 : 1 \end{cases} \quad (\text{з різними комбінаціями пропорцій}).$$

З урахуванням вказаного може бути запропонований наступний механізм визначення пропорцій між джерелами фінансування.

Для рівня "Держава — регіон":

1) для індустріально розвинених регіонів державне бюджетне фінансування заходів щодо "жовтого кошику" має бути зведене з урахуванням специфіки умов виробництва і інших (місцезолення, соціальна значущість і так далі) до мінімуму (0—30%) і основне навантаження передане в регіони (70—100%);

2) для регіонів з відносно розвиненим сільським господарством, де співвідношення $K_{ip} = 1,0-2,0$, частка державного бюджету може бути 30—50% від встановленої суми, а частка регіонального і місцевого бюджетів відповідно 50—70%, складаючи у результаті 100% встановленої для регіону максимальної суми держпідтримки по "жовтому кошику";

3) для переважно аграрних регіонів, де $K_{ip} < 1,0$, частка державного бюджету має бути не менше 50—70% від встановленої суми (табл. 2).

Аналогічний механізм розрахунку рівнів максимальної

держпідтримки по "жовтому кошику" можна запропонувати в регіонах України по районах, тобто для рівня "регіон — район"

1) індустріального типу, в яких переважно розвинена промисловість і коефіцієнт співвідношення промислового і сільськогосподарського виробництва (K_{ip}) більше 2, тобто:

де $K_{ip} = \frac{В_{ip}}{В_{стр}}$ — коефіцієнт індустріального розвитку району;

$В_{ip}$ — валова промислова продукція району за базовий період, грн.;

$В_{стр}$ — валова продукція сільського господарства району за базовий період, грн.

2) райони з відносно розвиненим сільським господарством, де співвідношення $K_{ip} = 1,0-2,0$;

3) переважно аграрні райони, де $K_{ip} < 1,0$.

Виходячи із значення K_{ip} і застосовуючи до районів також індивідуальний підхід, розглядаючи інші показники, можна розподілити регіони України на райони:

— індустріального {промислового} типу, де на підтримку сільського господарства виділяти ресурси відповідно "жовтому кошику" (АПП району) у розмірі 5% до середньорічного виробництва сільськогосподарської продукції;

— індустріально-аграрного або аграрно-індустріального типів (промислово-аграрні або аграрно-промислові), де на підтримку сільського господарства виділяти ресурси відповідно "жовтому кошику" у розмірі 8,5% до середньорічного виробництва сільськогосподарської продукції;

— аграрного (сільського) типу, де на підтримку сільського господарства виділяти ресурси у розмірі 10% до середньорічного виробництва сільськогосподарської продукції.

Застосовуючи вказаний метод розподілу сум держпідтримки по районах, необхідно також не перевищувати встановлену для регіону загальну суму держпідтримки (АПП району) для проведення заходів щодо "жовтого кошика".

Для визначення пропорцій між джерелами фінансування в регіоні (між регіональним і районними бюджетами) можна також запропонувати наступний механізм.

1. Для індустріально розвинених районів промислового типу регіональне бюджетне фінансування заходів щодо "жовтого кошику" пропонується з урахуванням специфіки умов виробництва і інших (місцезолення, соціальна значущість і так далі) звести до мінімуму (0—30%) і основне навантаження передати на муніципальний рівень (70—100%).

2. Для районів з відносно розвиненим сільським господарством (індустріально-аграрного або аграрно-індустріального типів), де співвідношення $K_{ip} = 1,0-2,0$, частка регіонального бюджету може бути 30—50% від встановленої суми, а частка муніципального бюджету відповідно 50—70%, складаючи у результаті 100% встановленої для району максимальної суми держпідтримки по "жовтому кошику".

3. Для аграрних районів (аграрного, або сільського типу), де $K_{ip} < 1,0$ частка регіонального бюджету має бути не менше 50—70% від встановленої для району суми.

У Запорізькій області до районів 3-ої групи (переважно аграрних) можна віднести майже 50% всіх районів області (табл. 3). У розрахунках за групою промислового розвитку беруть участь 18 з 20 районів області (у Великобілозерському та Приморському районах відсутні промислові підприємства, показники яких використовуються у статистичній звітності).

Індекс промислового виробництва по Запорізькій області за 2010 р. в порівнянних цінах до 2009 р. склав 107,8% (по Україні — 111%). Загальний обсяг реалізованої промислової продукції склав 64,6 млрд грн. і збільшився у порівнянні з 2009 р. на 27,7%.

Наростили обсяги реалізації продукції промислових підприємств всіх п'яти міст обласного значення та 14 районів. Найбільше зростання забезпечили підприємства міст

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Таблиця 2. Визначення пропорцій джерел державної підтримки по регіонах України*

1	Значення $K_{\text{р}}$	Сума держпідтримки, млн грн.	Державний бюджет		Сума держпідтримки з регіонального та місцевого бюджетів, млн грн.	
			Доля, %	Сума, млн грн.	Доля, %	Сума, млн грн.
2	3	4	5	6	7	
Україна	8	3 969,14	0-30	0,00-1 190,74	70-100	2778,4-3969,1
Автономна Республіка Крим	2,94	184,63	0-30	0,00-55,39	70-100	129,24-184,63
Вінницька	1,96	478,98	30-50	143,69-239,49	50-70	239,49-335,29
Волинська	2,48	145,13	0-30	0,00-43,54	70-100	101,59-145,13
Дніпропетровська	17,35	297,59	0-30	0,00-89,23	70-100	208,31-297,59
Донецька	26,72	248,82	0-30	0,00-74,65	70-100	174,17-248,82
Житомирська	2,47	158,72	0-30	0,00-47,62	70-100	111,10-158,72
Закарпатська	0,91	598,38	50-70	299,19-418,87	30-50	179,51-299,19
Запорізька	13,87	179,46	0-30	0,00-53,84	70-100	125,62-179,46
Івано-Франківська	4,30	123,10	0-30	0,00-36,93	70-100	86,17-123,10
Київська	3,63	320,27	0-30	0,00-96,08	70-100	224,19-320,27
Кіровоградська	1,56	307,39	30-50	92,22-153,69	50-70	153,69-215,17
Луганська	18,40	141,68	0-30	0,00-42,50	70-100	99,18-141,68
Львівська	4,13	212,87	0-30	0,00-63,86	70-100	149,01-212,87
Миколаївська	5,08	145,99	0-30	0,00-43,79	70-100	101,50-145,99
Одеська	5,01	209,42	0-30	0,00-62,83	70-100	146,59-209,42
Полтавська	6,58	262,56	0-30	0,00-78,77	70-100	183,79-262,56
Рівненська	2,79	140,26	0-30	0,00-42,08	70-100	98,18-140,26
Сумська	4,24	124,39	0-30	0,00-37,32	70-100	87,07-124,39
Тернопільська	1,35	250,25	30-50	75,08-125,13	50-70	125,13-175,18
Харківська	6,51	263,75	0-30	0,00-79,13	70-100	184,63-263,75
Херсонська	1,58	298,95	30-50	89,69-149,48	50-70	149,48-209,27
Хмельницька	2,17	192,39	0-30	0,00-57,72	70-100	134,67-192,39
Черкаська	2,48	274,54	0-30	0,00-82,36	70-100	192,18-274,54
Чернівецька	1,25	166,52	30-50	19,96-83,26	50-70	83,26-116,56
Чернігівська	2,35	180,71	0-30	0,00-54,21	70-100	126,49-180,71

* Розраховано автором за даними Держкомстату України.

Таблиця 3. Угрупування районів Запорізької області за бюджетною підтримкою заходів "жовтого кошику" сільського господарства*

група	Характеристика районів	Значення $K_{\text{рр}}$	Кількість районів	Доля підтримки з бюджетів, %	
				регіонального	муніципального
1	2	3	4	5	6
1	Індустріально розвинуті: Василівський Вільнянський Запорізький Мелітопольський Пологівський Чернігівський Якимівський	$K_{\text{рр}} > 2,0$	7	0-30	70-100
2	З відносним розвитком сільського господарства, харчовою та переробною промисловістю АПК: Бердянський Веселівський Гуляйпільський	$K_{\text{рр}} = 1,0-2,0$	3	30-50	50-70
3	Переважає аграрні: Великобілозерський Кам'янсько-Дніпровський Куйбишевський Михайлівський Новомиколаївський Оріхівський Приазовський Приморський Розівський Токмацький	$K_{\text{рр}} < 1,0$	10	50-70	30-50

* Запропоновано автором.

Запоріжжя і Енергодар, Василівського, Пологівського і Вільнянського районів. Обсяг реалізації продукції промисловості у розрахунку на одну особу в середньому по області склав 35,7 тис. грн., у т.ч. у містах Енергодар і Запоріжжя — відповідно 152 тис. грн. і 62,5 тис. грн.

У процесі впровадження районними заходів щодо забезпечення ефективного використання енергоресурсів, за підсумками I півріччя 2010 р., за показником співвідношення зекономлених паливно-енергетичних ресурсів до загального обсягу споживання енергоресурсів значно випереджають інші території Пологівський (20,3%) і Чернігівський (17,2%) райони. У м. Токмак, Василівському і Запорізькому районах за звітний період економія паливно-енергетичних ресурсів відсутня.

За оцінкою результатів промислового розвитку, до групи лідерів увійшли: серед міст обласного значення — міста Запоріжжя, Енергодар і Мелітополь; серед районів — Пологівський, Василівський і Запорізький; останні місця посіли м. Токмак та Кам'янсько-Дніпровський район.

Валова продукція сільського господарства за 2010 р. склала 3592,8 млн грн., або 101,9% до рівня 2009 р., у тому числі по сільськогосподарських підприємствах — 1893,8 млн грн. (97,1%).

Значно вища за середню урожайність зернових у Великобілозерському (30,7 ц/га), Куйбишевському (26,8 ц/га), Кам'янсько-Дніпровському і Пологівському (по 26,1 ц/га відповідно) районах, найнижча — у Якимівському районі (14,9 ц/га). За урожайністю соянишки лідирують сільгоспдприємства Великобілозерського (18,7 ц/га), Новомиколаївського (18,1 ц/га) та Михайлівського (17,5 ц/га) районів, найнижчі показники — у сільгоспдприємствах Веселівського (12,3 ц/га), Чернігівського (12,5 ц/га), Розівського (12,7 ц/га) районів.

Серед районів найбільшими виробниками м'яса є сільгоспдприємства Оріхівського (13,1% загального обсягу виробництва), Приазовського (13%) та Михайлівського (11,6%) районів, молока — Бердянського (26,2%) та Мелітопольського (13,2%) районів.

За 2010 рік наростили обсяги реалізації м'яса сільгоспдприємства 16 районів, найбільше — Великобілозерського (у 1,52 рази), Новомиколаївського (у 1,43 рази), та Розівського (у 1,4 рази) районів. Скорочення обсягів — у Вільнянському (на 14,6%), Приморському (на 14,3%), Василівському (на 11,2%) та Веселівському (на 4,8%) районах.

На зниження обсягів надоїв сільгоспдприємствами області вплинуло недоотримання молока у порівнянні з 2009 р. сільгоспдприємствами 12 р. Значно зменшено обсяги виробництва молока у Пологівському та Вільнянському районах (на 45,1% та 38,9% відповідно). Разом з тим, суттєво зросли надої у Василівському (на 24,7%), Великобілозерському (на 17,7%) та Чернігівському (на 16,1%) районах.

Співвідношення показника виробництва продукції тваринництва у розрахунку на 100 га сільгоспугідь серед територій області становило понад 3 рази (мін — 33,07 од. у Якимівському

Таблиця 4. Виробництво та споживання основних продуктів харчування населенням Запорізької області (на одну особу за рік, кг)*

Показники	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.
1	2	3	4	5	6
Зерно					
Виробництво зерна у перерахунку на хлібні продукти	966	950	675	1522	1173
Споживання хлібних продуктів (крупи, бобові, борошно; хліб та макаронні вироби у перерахунку на борошно)	107,3	108,1	101,7	104,3	101,6
У тому числі:					
- за рахунок власного виробництва	900,28	878,82	663,72	1459,25	1154
- до медичної норми, %	93,30	94,00	88,43	90,69	88,35
Картопля					
Виробництво	176	197	64	167	110
Споживання	97,7	105,1	101,3	97,4	95,7
У тому числі:					
- за рахунок власного виробництва	180,01	187,44	63,18	171,46	114,94
- до медичної норми, %	78,16	84,08	81,04	77,92	76,56
Овочі та баштанні продовольчі культури					
Виробництво	160	198	129	153	142
Споживання	135,2	142,8	129,5	139,0	144,3
У тому числі:					
- за рахунок власного виробництва	118,34	138,65	0,99	110,07	0,98
- до медичної норми, %	104,00	109,85	0,99	106,92	111,00
М'ясо та м'ясопродукти, включаючи субпродукти і жир-сирець					
Виробництво	27,7	29,8	35,4	30,0	29,3
Споживання	39,2	42,1	45,2	49,6	48,9
У тому числі:					
- за рахунок власного виробництва	70,66	70,78	78,32	60,48	59,92
- до медичної норми, %	47,80	51,34	55,12	60,49	59,63
Молоко та молочні продукти					
Виробництво	205,3	202,7	172,5	166,4	158,0
Споживання	189,3	197,7	185,3	180,6	176,3
У тому числі:					
- за рахунок власного виробництва	108,47	102,53	93,09	92,14	89,62
- до медичної норми, %	44,02	45,81	43,10	42,00	41,00
Яйця (шт.)					
Виробництво	298	356	331	326	385
Споживання	238	254	254	261	271
У тому числі:					
- за рахунок власного виробництва	125,21	140,16	130,31	124,90	142,07
- до медичної норми, %	79,33	84,67	84,67	87,00	90,33

* Розраховано автором за даними Держкомстату України.

районі, т/х — 103,6 од. у Оріхівському районі). Співвідношення між максимальним та мінімальним значеннями показників виробництва сільгосппродукції у розрахунку на 100 га сільгоспугідь (з урахуванням усіх категорій господарств) становило: з виробництва продукції тваринництва — 3,1 рази (Оріхівський район — 103,6 од., Якимівський — 33,1 од.); за чисельністю поголів'я худоби — 3,7 рази (Оріхівський район — 24,5 умов. голів, Якимівський — 6,6 умов. голів).

За оцінкою результатів розвитку та економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції за 2010 рік у трійку лідерів увійшли Великобілозерський, Оріхівський і Михайлівський райони. Останнє місце посів Якимівський район.

Окрім "жовтого кошику", кошти для підтримки АПК доцільно виділяти по нелімітованому "зеленому кошику", включаючи всі галузі і сфери АПК [115]. Алгоритм виділення ресурсів пропонується наступний.

1. У кожному регіоні України має бути розроблена довгострокова (на 10—20 років) соціально-економічна програма розвитку, складовим блоком якої повинен стати блок стратегічного розвитку АПК.

2. Відповідно встановленим параметрам програми стратегічного розвитку АПК визначаються потреби в ресурсах за джерелами фінансування, до складу яких мають бути включені: власні кошти організацій АПК і за наявності коштів державного, регіонального і муніципального бюджетів.

3. Виходячи з можливого виділення бюджетних ресурсів, визначаються пріоритетні заходи, які необхідно забезпечити держпідтримкою з урахуванням міжнародних вимог.

4. Вирішуючи питання про виділення бюджетних ресурсів на пріоритетні заходи, необхідно визначити якому напрямку, виходячи з вимог ВТО, цей захід відповідає: "блакитному", "жовтому" або "зеленому" кошику.

5. Визначившись з напрямками бюджетної підтримки АПК, необхідно провести розподіл бюджетних коштів в регіоні по

муніципальних утвореннях з наданням ним права розподілу коштів по організаціях, галузях і сферах АПК, які знаходяться в підпорядкуванні муніципальної освіти. По об'єктах, що перебувають у регіональному веденні, розподілом коштів повинні займатися регіональні структури. Можлива також передача частини регіональних повноважень на муніципальний рівень відносно розподілу держпідтримки по регіональних об'єктах права, однак ці питання повинні вирішуватися регіональними органами управління в особистому порядку.

Аналогічно розвиненим країнам, виходячи з принципу забезпечення населення основними продуктами харчування власного виробництва в розмірі не менше 80—100 % від медичних норм, з метою збереження продовольчої безпеки, по регіонах України, вирішуючи питання забезпечення бюджетної підтримки АПК, також необхідно виходити з вказаного принципу.

Так, якщо в Запорізькій області, що займає площу 27,2 тис. км² (4,5% загальної площі України), задоволення потреб населення в продуктах харчування по медичних нормах досягається не по всіх показниках (табл. 4), то необхідно забезпечити підтримку АПК таким чином, щоб у перспективі ця потреба була задоволена по основних продуктах (м'ясу, молоку та ін.).

Враховуючи обмеженість бюджетних ресурсів багатьох регіонів і муніципальних утворень і низьку забезпеченість продуктами харчування населення, доцільно підтримку АПК розбити на два етапи:

1-й етап — забезпечення споживання продуктів харчування населенням по медичних нормах (за рахунок всіх каналів: власного виробництва, міжрегіонального продуктообміну, імпорту);

2-й етап — забезпечення населення основними продуктами харчування власного виробництва на 80—100 %.

ВИСНОВКИ

Так, в Запорізькому регіоні на 1-му етапі необхідно забезпечити населенню можливість споживання картоплі, овочів, молока і яєць по медичних нормах за рахунок розвитку власного виробництва, інфраструктури, збільшення обсягів і зниження витрат на ввезення продовольства.

На 2-му етапі необхідно забезпечити зростання виробництва всіх основних видів сільськогосподарської продукції (зерна, картоплі, овочів, молока, м'яса і яєць) в найбільш сприятливих районах. Це дозволить постійно забезпечити населення Запорізької області основними продуктами харчування (м'ясо, молоко та ін.) по медичних нормах.

Таким чином, на перспективу можуть бути збережені, а у ряді регіонів і збільшені надходження коштів по вказаних вище напрямках держпідтримки.

Література:

1. Закон України від 04.02.2009 № 922-УІ "Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання негативним наслідкам впливу світової фінансової кризи на розвиток агропромислового комплексу" // Урядовий кур'єр. 17.03.2009 р. — № 47.
2. Малій О.Г. Удосконалення фінансової підтримки аграрного виробництва // Економіка АПК. — 2005. — № 3. — С. 97—107.
3. Статистичний збірник "Регіони України" за 2010 рік. Частина II / [за ред. О.Г.Осауленко]. — К.: Держкомстат, 2010. — 805 с.
4. Статистичний збірник "Сільське господарство України" за 2009 рік / [за ред. Ю.М. Остапчука]. — К.: Держкомстат України, 2010. — 376 с.
5. Якимчук Н.Я. Теоретико-методологічні питання управління державними фінансами // Н.Я. Якимчук // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. — О., 2006. — Вип. 19. — С. 208—211.

Стаття надійшла до редакції 06.07.2011 р.